

BEELD: Karin Anema

Ethiopische **BLOEMENEXPORT** *gaat niet over rozen*

In het voorjaar koopt iedereen wel eens een bos rozen. Grote kans dat die niet uit het Westland komt, maar uit Ethiopië. Voor Ethiopië is de bloemenindustrie een nieuwe sector, waarbij men het niet zo nauw neemt met arbeidsomstandigheden en het milieu. ICCO Magazine bezocht een rozenfabriek en signaleerde hoop en huiver.

Rozenteelt is big business in Ethiopië. De laatste vijf jaar zijn er rondom Addis Abeba zeventig bloemenkassen op 800 hectare grond gebouwd. Het klimaat is zeer gunstig en de sector trekt investeerders én arbeiders: er werken inmiddels zo'n 50.000 mensen in de bloemen- en groenteteelt.

Voor minder dan één euro per dag rozen snijden

Maar aan vakkennis is nog een groot gebrek. Ongeveer de helft van de bedrijven is in handen van niet-Ethiopiërs, onder meer Nederlanders. Geert Westenbrink van de Landbouwwaad van de Nederlandse ambassade vindt het voor de toekomst van de sector 'essentieel' dat een groot aantal Ethiopiërs succesvolle bloementelers wordt. "Met eigen onderzoek en eigen know how. Ook al is de bloemenindustrie hier door de 'witte' invloed ontstaan, de bloemensector mag geen witte industrie worden."

Het bloemenbedrijf Highland Flora, dat 24 miljoen bloemen per jaar exporteert, is 12,5 hectare groot en zal binnenkort met tien hectare uitbreiden. Jonge Ethiopische vrouwen snijden er rozen af, rollen bosjes in golfkarton en zetten die in de koelruim-

te, klaar voor export naar Nederland, Rusland en Engeland. Melat is één van de ruim 400 werknemers op Highland Flora. Voorheen was ze werkloos. Ze is analfabeet, wordt met een gratis busser-vice uit het nabijgelegen dorp opgehaald, en verdient met het inpakken van rozen iets minder dan één euro per dag. Ze heeft recht op vakantiedagen, kan met zwangerschapsverlof, en heeft via haar werkgever een ziektekostenverzekering. Met een verlegen lachje zegt ze: "Ik vind het wel vreemd dat mensen bloemen kopen voor alleen maar versiering en het geld niet aan eten besteden."

Ommezwaai

Voor veel bloemenbedrijven is de invoering van een kwaliteitscode een ommezwaai. Ook voor Highland Flora, het bedrijf waar Melat werkt. Haar manager Emebet Tesfaye zegt dat ze tot voor kort op de

Giftige spullen maken plaats voor milieuvriendelijke

'makkelijkste, goedkoopste en snelste manier' werkten. "Maar nu, met een compleet track & trace systeem moeten we stap voor stap laten zien wat we doen. Eigenaren zijn zich gaan organiseren om

Fleurige
FEITEN

- ❁ Vorig jaar werden 2,5 miljard rozen in Nederland ingevoerd. Dat is 11% meer dan in 2006.
- ❁ 95% van de rozen is afkomstig uit Afrika.
- ❁ Kenia leverde de meeste rozen, bijna 1,5 miljard.
- ❁ Opvallend is de forse toename uit Ethiopië: 295 miljoen rozen. Dit is 2,5 keer zo veel in vergelijking met dezelfde periode in 2006.

Bron: CBS

de minst giftige spullen aan te schaffen. Naast pesticiden gaan we ook biologische producten gebruiken." Het sproeiteam, verantwoordelijk voor de gewasbescherming, werd als eerste getraind in het gebruik van milieuvriendelijke middelen. "Er is niemand meer die zonder beschermende kleren werkt", verklaart Tesfaye. ▶

BEELD Karin Anema

Melat is één van de 400 werknemers.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁

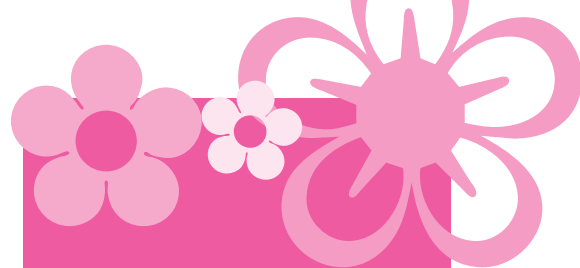
Je staat er misschien niet bij stil, maar naast werkgelegenheid biedt de rozenteelt ook minder aangename bijverschijnselen. Op plekken waar een aantal bloemenbedrijven dicht bij elkaar liggen, is een tekort aan water ontstaan voor dorpsbewoners. Waterverbruik is een heikel politiek issue geworden. Zo bekritiseert de oppositie de royale steun van de Ethiopische overheid aan de bloemenindustrie. Zij richt haar pijlen vooral op het hoge gebruik van water en pesticiden. Westenbrink van de Nederlandse ambassade denkt dat de oplossing van het waterverbruik ligt in het spreiden van bedrijven. "Maar ook het aanleggen van waterbassins om regenwater op te vangen. Er wordt nu een proef opgezet om in de kassen efficiënt met water om te gaan. Dat leidt bovendien tot minder schimmelinfecties en is daardoor ook in het belang van de tuinders."

❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁ ❁

Deze rozen gaan naar Nederland.

BEELD Karin Anema

De bloemeteelt heeft een ongekennde groei meegemaakt. Drie tot vier jaar geleden was er nog niets. Nu zijn er al 76 bedrijven actief met een totale oppervlakte van 800 hectare en is Ethiopië de derde buitenlandse aanvoeder op de Nederlandse veilingen.

- ✿ 85 procent van de mensen in Ethiopië is afhankelijk van de landbouw
- ✿ de landbouw in Ethiopië is verantwoordelijk voor 90 procent van de export

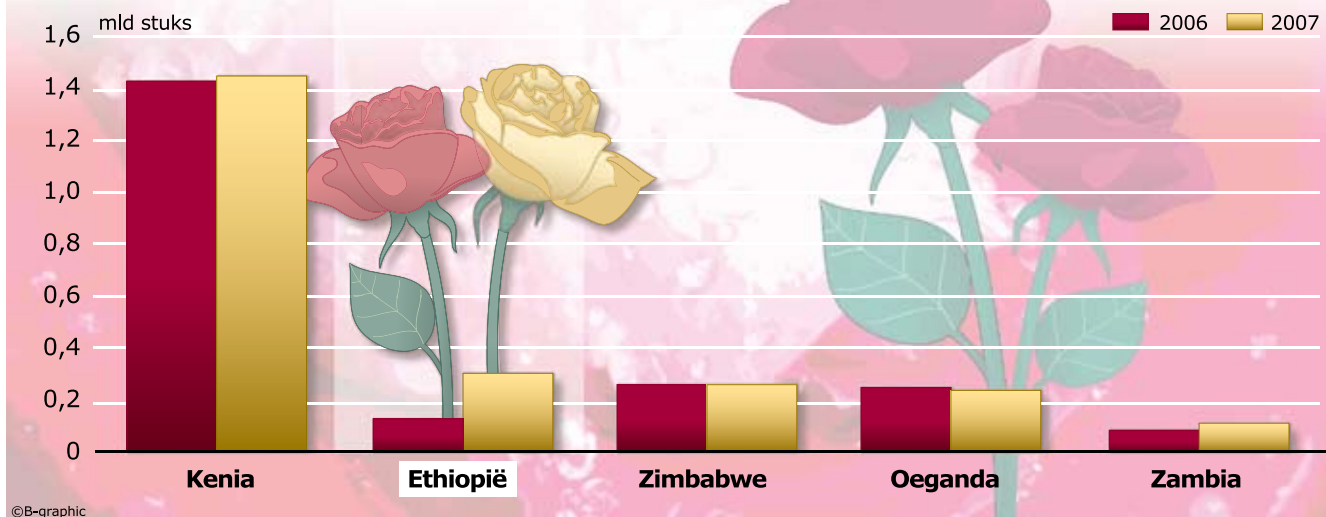
De Code of Practice moet er voor zorgen dat de bloemenexport over rozen gaat. Het kwaliteitslabel is ontwikkeld door de overheid en de bloemenindustrie. Om te zorgen dat het milieu niet vergeten werd, steunden ICCO & Kerk in Actie de Ethiopische milieuorganisatie Forum for Environment (FFE). Een half jaar geleden werd de gedragscode

geïntroduceerd met als doel mens en milieu te beschermen. Alle bedrijven krijgen nu een training om aan de code te voldoen.

Via onafhankelijk toezicht wil de overheid, voor wie grote belangen gemoeid zijn, onwelwillende bedrijven aanpakken. Een eigenaar van een rozenbedrijf: "Wie een

kritische kanttekening krijgt, moet daar écht wat aan doen. Anders kan bijvoorbeeld je exportcertificaat ingetrokken worden." Volgens Tesfaye van Highland Flora voelen collega-tuinbouwbedrijven zich aangesproken. 'Wij moeten mee', is de algemene gedachte. "Bloemenbedrijven onderling wisselen dan ook ervaringen uit." ■

Waar haalt Nederland haar rozen vandaan?

©B-graphic